OFFENTLIGE UDGIFTER *15. februar 2020*

Alternativet til udligningsordningen er et mere polariseret Danmark

Et retfærdigt udligningssystem, der hjælper kommuner med lave indkomster og mange beskæftigede fraflyttere, er vigtigt for at sikre en ordentlig kommunal velfærd i hele landet. Og de har fint råd til at bidrage lidt mere i og omkring de store byer.

Kontakt

Direktør
Lars Andersen
40 25 18 34
la@ae.dk

DEBATINDLÆG

Skrevet af
Lars Andersen
Direktør

Glæden og vreden på de danske borgmesterkontorer er til at få øje på i øjeblikket.

En udligningsreform har været længe ventet. Det gælder ikke mindst i de kommuner, hvor man har set sine forudsætninger for at drive kommune forringet, bl.a. fordi flere og flere af borgerne i beskæftigelse er flyttet mod de store byer. Det giver en skævhed, og derfor er udligningssystemet vigtigt. Det skal give en bedre balance.

En af hovedlinjerne i regeringens udspil er, at der skal flyttes ca. 1,4 mia. kr. fra hovedstadsområdet til landets øvrige kommuner. Sådan en øvelse afføder selvfølgelig sådan cirka 98 forskellige reaktioner.

Bemærkelsesværdigt er det da også, at regeringens udspil har resulteret i en splittelse af den ellers fasttømrede alliance af hovedstadskommuner, der siden 2016 har lobbyet for en model, hvor de bidrager mindre til den kommunale udligning. Men det var kun 14 ud af de 31 hovedstadskommuner, der for nylig skrev under på et brev til indenrigsministeren, hvor de rejste kritik af regeringens udspil.

I parentes kunne man bemærke, at der er et vist sammenfald mellem underskriverne af brevet og de rigeste kommuner målt på indbyggernes gennemsnitlige disponible indkomst. Således er 8 af kommunerne med top-10 højeste disponible indkomster (Danmarks Statistik) blandt de 14 brevafsendere.

Flere af borgmestrene i de rigeste kommuner har da også været ude offentligt og beklage sig over udsigten til at skulle bidrage lidt mere til, at borgere i hele landet oplever et nogenlunde ens niveau af velfærd. Det gælder bl.a. de fire nordsjællandske kommuner Gentofte, Rudersdal, Hørsholm og Lyngby-Taarbæk , der er landets rigeste målt på indbyggernes gennemsnitlige disponible indkomst.

Jeg tillader mig at stille spørgsmålstegn ved uretfærdigheden i, at borgerne i kommunerne nord for København skal bidrage lidt mere.

Siden 2002 har den gennemførte skattepolitik beløbet sig til indkomstskattelettelser for i alt 64,7 mia. kr. på landsplan. Men indkomstskattelettelserne er især kommet de rige til gode. Og de rige er der flest af i kommunerne nord for København.

I kommunerne Gentofte, Rudersdal, Hørsholm og Lyngby-Taarbæk har borgerne fået indkomstskattelettelser, der beløber sig til mellem 27.300 og 36.000 kr. per indbygger om året.

Til sammenligning har borgerne i Langeland Kommune kun fået indkomstskattelettelser for 9.900 kroner om året. Læg dertil, at kommuneskatteprocenten i Langeland Kommune er 27,8, mens borgerne i de fire nævnte nordsjællandske kommuner højest betaler 23,7 procent. Med andre ord lægger borgerne i Langeland Kommune flere af deres penge for deres fælles velfærd.

Samtidig er indkomsterne altså højere nord for København end i resten af landet. Eksempelvis har indbyggerne i Gentofte Kommune i gennemsnit ca. 427.000 kr. til rådighed, når der er betalt skat. I Langeland Kommune har de ca. 189.000 kr. efter skat.

Kommunerne omkring de store byer er også begunstiget af, at folk strømmer dertil, mens de i yderområderne kæmper med tomme gågader og lukningstruede folkeskoler. For selv om vi bliver flere mennesker i Danmark, er det ikke alle dele af landet, der oplever fremgang i folketallet.

I knap en tredjedel af kommunerne er befolkningstallet faldet de seneste 10 år, mens man i kommunerne omkring København, Aarhus, Odense og Aalborg har oplevet betydelige fremgange. En særligt bekymrende del af flyttemønstrene er, at der er en tendens til, at personer i beskæftigelse skifter livet i yderområderne ud med de store byer, mens ledige og personer uden for arbejdsstyrken flytter fra de store byer til yderområderne. Det siger sig selv, at det ikke gør det nemmere at drive kommune i yderområderne.

Hvis vi skal sikre en nogenlunde ens velfærd på tværs af landet, så skal udligningssystemet sikre, at kommunerne i hele landet kan yde en ordentlig velfærd for deres borgere – også de kommuner, der har mange syge, ledige og ældre borgere.

Alternativet er et Danmark, der bliver mere og mere polariseret.

Indlægget er bragt i Berlingske d. 15. februar 2020